

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 161. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849788964512/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

istedet, der hjalp mig udover al den sentimentalitet, som min sunde natur ingen smag fandt i. Mange gjorde nu deraf den slutning, at jeg af naturen måtte være kold, eftersom jeg kunne modstå alle disse bestræbelser for at vække følelser hos mig, som, hvis de var blevet vakte, verden ville været hurtig til at fordømme uden barmhjertighed. Mange latterlige scener dukkede i dette øjeblik op i min erindring. Jeg mindes en ældre, meget højtstående mand, grev R., der ofte besøgte os, især på den tid, hvor han troede at træffe mig ene og i en komisk grad ulejlignede sig for at vinde min gunst. En dag, da han havde præsideret ved en festlig lejlighed, holdt hans pragtfulde ekvipage udenfor min dør. Han trådte ind til mig pyntet på det skønneste med hvide silkestrømper, sko, knæbenklæder og med brystet fuldt af alle de ordener, som et bryst kan bære; det var tydeligt, at han havde håbet, dette syn skulle gøre indtryk på mit unge hjerte. Han satte sig hos mig i sofaen og antog en så kælen tone, at jeg uvilkårligt rykkede mig længere og længere fra ham. Hans rørende tale blev mødt fra min side med ironi og kulde – den bitreste medicin mod al kærlighed. Da han derfor tilsidst mismodigt brød op og forlod min stue og lukkede døren efter sig, støttede jeg mig skoggerleende til dørstolpen over denne hele komiske scene, hvori samme herre med sin pynt og sin kur havde spillet en så naragtig rolle. I min latter blandede sig dog også en indignation over de tanker, som denne herre havde povet at nære om mig, og kun hans ydmygende bortgang og hans nederlag trøstede mig over disse tanker, som jeg håbede, efter dette optrin, havde taget en anden retning mig angående.

Man vil måske udbryde efter at have læst dette: Ja, der ser man, hvilke fristelser et fruentimmer er udsat for i denne stilling! Hertil vil jeg svare: Hvilket fruentimmer, især i de højere klasser, møder ikke lignende fristelser? Og slige uværdige angreb er dog i grunden ingen fristelser undtagen for den, der i hvilket som helst forhold, hvori hun var stillet i livet, ville få lejlighed til at bukke under, ifald ikke en højere moralsk kraft holdt hende oppe. Nej, der gives andre for personligheden dræbende fristelser i udøvelsen af en virksomhed ved teatret, fristelser af en så sjælelig natur, at man må gysse tilbage for dem.]

Året efter »Den stumme«s opførelse på vort teater, sendte direk-

tionen for det Stockholmske Teater en danserinde til mig med bøn om at indstudere Fenellas rolle med hende. Balletmester Bournonville vedblev imidlertid at være utilfreds med min opfattelse af den og forsikrede, at han, hvis han engang kunne få lejlighed til at indstudere rollen med en af sine danserinder, da skulle vise, hvad der kunne gøres ud af den. Da jeg derfor mange år efter på min indstændige bøn om at måtte afgive dette for mig anstrengende parti første gang skulle se rollen udført af en danserinde, der havde indstuderet den under Bournonvilles vejledning, var jeg spændt på, hvad han nu havde bragt ud af den. Men jeg så til min forundring, at min hele opfattelse af rollen var bibeholdt træk for træk, stilling for stilling, og den hele forskel bestod i, at hvad jeg havde udført på venstre side af teatret, nu blev udført på højre – og desuagtet gik rollen over scenen uden mindste virkning på publikum. Med et lille smil forlod jeg teatret. Sagen var den, at det var ikke denne eller hin stilling, dette eller hint mimiske udtryk, der havde grebet publikum ved min udførelse, men at jeg havde formået at påtrykke rollen en personlighed, der fængslede ved simpelhed og sandhed. Dette formår kun en skuespillerinde, aldrig en danserinde af første rang; thi det rørende falder netop bort ved det, der er hendes fortrin, nemlig: virtuositeten. Måske lader det sig gøre for en mimisk kunstnerinde, ifald hun ved udførelsen formår at skjule danseskolen. Dog herom kan være forskellige meninger. Men lige til den dag i dag, da flere danserinder har forsøgt sig i rollen, anser jeg den hele opfattelse og komposition af Fenellas rolle for min. De, der endnu lever fra hin tid, og som ved siden af den senere udførelse har set min, håber jeg, ville vidne, at hvad jeg her påstår er sandhed.

DET LYSER MERE OG MERE OP

Denne for mig trykkende og triste sæson var nu tilende. Ved begyndelsen af den var min forlovelse sket; i midten min bortflytning fra Wexschalis hus, og slutningen var optaget af arbejde, min angst og ansirengelse med at indstudere »Den stumme i Portici«. Sommerferien var nu indtrådt, og jeg derved i tre måneder